

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde

Suun terveydenhuollon laitteiden riskiluokitus

Länsi-Uudenmaan suun
terveydenhuolto

Tarja Kontio 23.2.2024

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue

- 10 Kuntaa ja pelastuslaitos
- Väestö 486 000 asukasta
  - suomenkielisiä 73 %
  - ruotsinkielisiä 12 %
  - Muun kielisiä 15 %
- Suomi pienoiskoossa:
kaupunkikeskuksia, maaseutua,
erämaata, 150 km rantaviivaa
- Suun terveydenhuollossa yli 500
ammattilaista

Taustaa LUVN STH laitteet

- Laiterekisterit oli tehty excel-pohjiin lähes kaikissa kunnissa.
- Käyttöönottoon perehdytys uusista laitteista
- Espoossa on otettu käyttöön myös laitepassi, jonka suorittaa jokainen ammattilainen
- Nyt laajennetaan muihin LUVN kuntiin
- Laitepassiin arvioitiin laitteiden riskiluokat ja niiden avulla voidaan tehdä myös muille kunnille
- Riskiluokittelun tekemiseen osallistuivat lisäksi hallinnollinen ylihammaslääkäri Maija Bjugg ja palveluyksikköpäällikkö Laura Iso-Heiniemi
- Osallistuimme myös työpajaan jossa riskiluokittelua vertahtiin LUVN palvelulinjoittain, koska samoja laitteita käytetään useissa yksiköissä.

Mitä hyötyä on laitteiden riskiluokittelusta

- Lääkinnälliset laitteet voivat aiheuttaa vaaraa asiakkaalle, potilaalle, henkilökunnalle tai ulkopuoliselle henkilölle.
- Riskiarvioinnin avulla voidaan määrittää laitteen käytön osaamisvaatimukset.
- Laitteiden käyttöön liittyvien vaarojen tunnistaminen ennakolta ja riskien hallinta edistävät laiteturvallisuuutta.
- Auttaa hahmottamaan jo laitteen hankintavaiheessa, mitä osaamista tarvitaan
- Pienimmät yksiköt voivat käyttää taulukkoa tukena oman riskiluokituksen tekemiseen

STM: Luonnos lääkinnällisten laitteiden turvallinen käyttö – opas laiteosaamisen varmistamiseen

	Harvinainen. Tapahtuu tuskin koskaan	Epätodennäköinen. Ei oletettavissa, mutta mahdollinen	Todennäköinen. Saattaa tapahtua ja on tapahtunut	Todennäköinen. Tapahtuu todennäköisesti, mutta ei jatkuva ongelma	Melkein varma. Tapahtuu lähes varmasti tai jatkuvasti
Henkeä uhkaava haitta					
Vakava, pitkäaikainen haitta tai potentiaalinen pysyvä haitta			Erittäin korkea riski		
Lyhytaikainen vamma tai haitta, joka vaatii hoitoa			Korkea riski		
Vähäinen tai rajallinen haitta		Kohtalainen riski			
Ei haittaa tai huomaamaton haitta	Vähäinen riski				

Kuvio 2. Riskimatriisi laitteen käytön kokonaisriskistä

Taulukko 1. Riskitason suhde osaamisen vaatimuksiin.

Riskitaso	Vaatus
Taso 4 (punainen): Erittäin korkea riski	Perehdytykseen tulee sisältyä käytännön harjoittelua teoriaopiskelun lisäksi. Riittävä osaaminen tulee osoittaa hyväksytyn henkilön valvonnassa annettavalla käytännön näytöllä
Taso 3 (oranssi): Korkea riski	Perehdytys voi tapahtua teoriakoulutuksena itsenäisesti (käyttöohje, verkkokurssi, tms.). Riittävien tietojen hallinta tulee osoittaa hyväksytylle henkilölle (esim. suullisesti)
Taso 2 (keltainen): Kohtalainen riski	Perehdytys voi tapahtua teoriakoulutuksena itsenäisesti (käyttöohje, verkkokurssi, tms.) ja vaadittavien sisältöjen suoritus riittää osaamisen varmistamiseen
Taso 1 (vihreä): Vähäinen riski	Osaamisen varmistamiseen riittää itsearviointi / osaaminen ammattikoulutuksen kautta

Laitteen käytön riskiluokka	Käytön tiheys		
	Toistuva käyttö (viikoittainen)	Satunnainen käyttö (harvemmin kuin kerran kuussa)	Käyttö harvinaista (vuosittain tai harvemmin)
Erittäin korkean riskin laite	Näyttö 5 vuoden välein	Itseopiskelu + näyttö 3 vuoden välein	Teoriakoulutus + näyttö 1 vuoden välein
Korkean riskin laite	Suullinen testi 5 vuoden välein	Itseopiskelu + suullinen testi 3 vuoden välein	Teoriakoulutus + suullinen testi 1 vuoden välein
Kohtalaisen riskin laite	Itseopiskelu Tarvittaessa	Itseopiskelu 5 vuoden välein	Itseopiskelu 1 vuoden välein
Matalan riskin laite	Ei ylläpitokoulutusta	Tarvittaessa	Tarvittaessa

Esimerkki 1

Tehoimu	
Poikkeaman seuraukset (tyypillisesti)	Vähäinen tai rajallinen haitta
Poikkeaman todennäköisyys (ilman kunnollista perehdytystä)	Epätodennäköinen, ei oletettavissa mutta mahdollinen
Riskitaso (kyseisessä käyttöympäristössä)	Kohtalainen riski
Vaatus osaamisen varmistamiseen	Perehdytys voi tapahtua teoriakoulutuksena itsenäisesti (käyttöohje, verkkokurssi, tms.) ja vaadittavien sisältöjen suoritus riittää osaamisen varmistamiseen.

Laitteen käytön riskiluokka	Käytön tiheys		
	Toistuva käyttö (viikoittainen)	Satunnainen käyttö (harvemmin kuin kerran kuussa)	Käyttö harvinaista (vuosittain tai harvemmin)
Kohtalaisen riskin laite	Itseopiskelu	Itseopiskelu	Itseopiskelu
	Tarvittaessa	5 vuoden välein	1 vuoden välein

	Harvinainen. Tapahtuu tuskin koskaan	Epätodennäköinen. Ei oletettavissa, mutta mahdollinen	Todennäköinen. Saattaa tapahtua ja on tapahtunut	Todennäköinen. Tapahtuu todennäköisesti, mutta ei jatkuva ongelma	Melkein varma. Tapahtuu lähes varmasti tai jatkuvasti
Henkeä uhkaava haitta					
Vakava, pitkäaikainen haitta tai potentiaalinen pysyvä haitta			Erittäin korkea riski		
Lyhytaikainen vamma tai haitta, joka vaatii hoitoa			Korkea riski		
Vähäinen tai rajallinen haitta		Kohtalainen riski			
Ei haittaa tai huomaamaton haitta	Vähäinen riski				

Riskiin vaikuttavia tekijöitä:

- Tehoimun käyttö opetetaan hammashoitajan tai suuhygienistin ammattikoulutuksessa.
- Tehoimun oikealla käytöllä ja käyttökuntoon saattamisella estetään, ettei asiakkaan/potilaan suussa olevat huuhteluvesi, veri tai sylki päädy hengitysteihin.
- Lisäksi laitteen oikealla puhdistamisella on tärkeä merkitys infektioiden torjunnassa.

Esimerkki 2

Hoitoyksikkö, unit	
Poikkeaman seuraukset (tyypillisesti)	Vakava pitkäaikainen haitta tai potentiaalinen pysyvä haitta
Poikkeaman todennäköisyys (ilman kunnollista perehdytystä)	Epätodennäköinen, ei oletettavissa mutta mahdollinen
Riskitaso (kyseisessä käyttöympäristössä)	Korkea riski
Vaatus osaamisen varmistamiseen	Perehdytys voi tapahtua teoriakoulutuksena itsenäisesti (käyttöohje, verkkokurssi tms.) Riittävien tietojen hallinta tulee osoittaa hyväksytysti henkilölle esim. suullisesti.

Laitteen käytön riskiluokka	Käytön tiheys		
	Toistuva käyttö (viikoittainen)	Satunnainen käyttö (harvemmin kuin kerran kuussa)	Käyttö harvinaista (vuosittain tai harvemmin)
Korkea riski	Suullinen testi 5 vuoden välein	Itseopiskelu+ suullinen testi 3 vuoden välein	Teoriakoulutus + suullinen testi 1 vuoden välein

	Harvinainen. Tapahtuu tuskin koskaan	Epätodennäköinen. Ei oletettavissa, mutta mahdollinen	Todennäköinen. Saattaa tapahtua ja on tapahtunut	Todennäköinen. Tapahtuu todennäköisesti, mutta ei jatkuva ongelma	Melkein varma. Tapahtuu lähes varmasti tai jatkuvasti
Henkeä uhkaava haitta					
Vakava, pitkäaikainen haitta tai potentiaalinen pysyvä haitta			Erittäin korkea riski		
Lyhytaikainen vamma tai haitta, joka vaatii hoitoa			Korkea riski		
Vähäinen tai rajallinen haitta		Kohtalainen riski			
Ei haittaa tai huomaamaton haitta	Vähäinen riski				

Riskiin vaikuttavia tekijöitä:

- Hoitoyksikön käyttö opetetaan hammashoitajan tai suuhygienistin ammattikoulutuksessa. Kuitenkin hoitoyksiköissä on merkki ja tyyppikohtaisia eroja.
- Hoitoyksikön oikealla käytöllä ja käyttökuntoon saattamisella estetään, ettei asiakkaalle/potilaalle aiheuteta haittaa esim. hampaan menetys, väärän aineen joutuminen hengitysteihin.
- Lisäksi laitteen oikealla puhdistamisella on tärkeä merkitys infektioiden torjunnassa.

Laiteryhmä	Riskiluokka
Hoitoyksikkö (unit)	3
Tehoimu	2
Pora-autoklaavi	3
Kapselinsekoittaja	3
Alginaatin sekoituslaite	2
Juurihoitolaite	3
Ultraääni-hammaskivenpoistolaite	3
Jauhepuhdistin	3
Sähköveitsi	3
Kirurginen imulaitteisto	3
Valokovettaja	2
Röntgenkone	3
Röntgenkuvien kehityslaite	3
INR pikamittari	3
APEX mittari	3
Vitalometri	3
Kuumemittari	1

Laiteryhmä	Riskiluokka
Lämpökaappi	2
Henkilönostin	3
Liikuteltava hoitotuoli	2
Liikuteltava hoitoyksikkö	3
Essix kalvokone	3
Intraoraaliskanneri	3
Pulssioksimetri	2
Guttaperkan katkaisulaite	3
Mikrohiekkapuhalluslaite	3
Kirurginen pora	3
Verenpainemittari	1
Silikonin sekoittaja	2
Lääkehappipullo	3
Kaasupoltin	3
Piezokirurginen laite	3
Mikroskooppi	3
Kattokeskus	3

**Työ jatkuu tästä
eteenpäin...**

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde

Kiitos, tack!

Seuraa meitä sosiaalisessa mediassa:

 [Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue](#)

 [@luhyvinvointialue](#)

 [Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue](#)

 [@LUhyvinvointi](#)

 [Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue](#)